

Duchovnívědecká nauka o člověku

Podstata dědičného hříchu

DESÁTÁ PŘEDNÁŠKA

8. prosince 1908

Zůstaneme věrní svému danému programu a během této zimy sneseme zde na těchto pobočkových shromážděních řadu zdánlivě rozdílných podrobností o lidském zdravém a nemocném životě. A tyto podrobnosti se nám později sestaví v celek, aby potom vyvrcholily v určitém poznání, k němuž se pozvolna propracujeme. Podali jsme v první, pro tuto řadu v úvahu přicházející přednášce, jakési rozdělení nemocnosti, a pak jsme se naposled pokusili uvést si před duši, co vlastně smíme označit jako znění Desatera přikázání. Všechno ostatní, co přesahuje toto znění, vyplyne už v průběhu příštích pobočkových shromáždění. Naposled šlo především o to, abychom poznali obsah a vlastní záměr přikázání. Dnes budeme mluvit o jiných podrobnostech, které stěží ukáží bezprostřední souvislost s tím, co předcházelo a i s tím, co bude následovat, neboť to je souhrn podrobností, jejichž obsáhlý smysl nám jasně vyplyne teprve později.

Především budeme dnes mít co dělat s pohledem na významný okamžik v zemském vývoji člověka. Ti, kdo pracovali už delší dobu v anthroposofickém hnutí, jsou s tím již dávno seznámeni; ostatní se budou teprve postupně do těchto myšlenkových pochodů vžívat.

Okamžik, na který si chceme vzpomenout, leží daleko v minulosti. Vrátime-li se poatlantskou dobou, atlantickou dobou až do staré lemurské doby, tak se tu setkáme s oním okamžikem, kdy nastalo pro lidskou říši naší Země rozdělení na pohlaví. Víte, že se před touto dobou nedá o takovém rozdělení na pohlaví v lidské říši mluvit. Výslovně budiž upozorněno na to, že teď nemluvíme o úplně prvním výskytu dvou pohlavních bytostí v zemském vývoji nebo v celém našem vývoji, pokud zahrnuje nás obklopující říše. Jevy, které musí být řazeny k dvoupohlavnosti, vyskytují se už dříve. Ale to, co dnes nazýváme lidskou říší, se dělí na obě pohlaví teprve v lemurské době. Před tím máme co dělat s jinak utvářenou lidskou postavou, jež jistým způsobem v sobě obsahovala neoddělená obě pohlaví. Zevně si můžeme představit přechod z oboupohlavnosti na dvě pohlaví tak, *ie.* si myslíme, že se pozvolna vytvářela dřívější dvoupohlavní postava člověka tak, že jedna skupina individuí měla více znaků jednoho pohlaví, ženského, druhá skupina naproti tomu vytvářela více znaků mužského pohlaví. Tím však ještě dlouho není dáno rozdělení na pohlaví, ale stále více ještě zvyšující se vytváření jednostrannosti, a to v době, když lidstvo ještě žilo ve velmi řídké hmotnosti.

Když si tuto dobu dnes představíme ve své duši, tak se to děje zvláště z toho důvodu, protože se dnes ptáme na smysl vzniku obou pohlaví. Jen když stojíme na půdě duchovní vědy, můžeme se ptát na takový smysl, neboť fyzickému vývoji přichází jeho smysl z vyšších světů. Pokud jsme ve fyzickém světě a třeba filosoficky o fyzickém světě také uvažujeme, je to svým způsobem dětské mluvit o účelech, a Goethe si ještě s jinými právem dobíral, když se mluví o účelech v přírodě tak, že se říká, že příroda ve své moudrosti nechala vzniknout korku, aby si z něho mohl člověk dělat zátky. Taková úvaha je naivní a může vést jen k tomu, že se mýlíme o podstatě věci, na níž přitom záleží. Taková úvaha by byla právě taková, jako kdybychom pozorovali hodiny, představovali si v nich malé démonické bytosti, které moudře popohánějí hodinové ručičky. Popravdě však, když chceme hodiny

poznat, musíme se dostat k duchu, který hodiny vytvořil, k hodináři. A stejně tak musíme překročit fyzický svět a vstoupit do duchovna, když chceme pochopit účelnost v našem světě. Tedy účel, smysl a cíl jsou slova, která smíme použít na vývoj teprve tehdy, když stojíme na půdě duchovní vědy. A tak si položíme otázku: Jaký smysl to má, že se obě pohlaví vyvinula postupně a dostala se do vzájemného působení.

Smysl se vám objasní, když se vezme v úvahu jak to, co se nazývá oplodnění, co se může nazvat vzájemný vliv pohlaví, bylo dříve nahrazeno něčím jiným. Nesmíme si třeba myslet, že v době, kdy ve vývoji lidstva docházelo k dělení na pohlaví, také teprve nastalo to, co lze nazvat oplodnění. Tak tomu není. Jen si musíme představit, že v dobách, které předcházejí dvojpohlavnosti, dalo se toto oplodnění zcela jiným způsobem. Jasnou zpěť pohlížejícímu vědomí se ukazuje, že v zemském vývoji lidstva byla doba, kdy k oplodnění docházelo už v souvislosti s výživou, takže bytostí, které v dřívější době byly zároveň mužské i ženské, přijímaly současně s výživou síly k oplodnění. Když se tedy v této době, kdy výživa přirozeně byla ještě mnohem jemnější, lidské bytosti vyžívaly, bylo ve vyživovacích šťávách zároveň obsaženo to, co bytostem dávalo možnost zplodit ze sebe bytost stejného druhu. Musíme však při tom vzít v úvahu jedno, totiž že potravinové šťávy, které se braly z okolní látky, neobsahovaly vždycky tyto oplodňující šťávy, ale jen ve zcela určité době. To souviselo se změnami, ke kterým docházelo a které můžeme dnes srovnávat se změnami v průběhu roku, se změnami podnebí a tak dále. Ve zcela určitých dobách měly potravinové šťávy, které dvojpohlavní bytosti odebíraly z okolí, zároveň oplodňovací sílu.

Když se jasnozřivým vědomím podíváme zpět do těchto dob, pak zjistíme jinou zvláštnost starého rozmnožování. Co dneska znáte jako rozličnost jednotlivých lidí, co se dneska projevuje jako individualita jednotlivých lidí, na níž spočívá mnohočlennost života našeho současného cyklu lidstva, tato rozličnost před vznikem pohlaví neexistovala. Byla tu velká jednotvárnost. Bytosti, které vznikaly byly si vzájemně podobné a byly podobné i svým předkům. Všechny tyto bytosti, které ještě nebyly rozděleny do dvou pohlaví, skýtaly zevně podobný pohled a také vnitřně měly všechny dokonce skoro stejný charakter. A že si lidé byli tak vzájemně podobní, nemělo pro ony doby stejnou nevýhodu, jakou by to mělo pro naši současnost. Pomyslete si, kdyby dneska lidé přicházeli na svět tak, že by všichni měli stejnou podobu i charakter, jak by pak byl život lidí nekonečně nudný, jak málo by se mohlo v lidském životě dít, protože by pak chtěl každý totéž co ten druhý. Ale tak tomu ve starých dobách nebylo. Jak byl člověk tehdy ještě éternější, duchovnější, ještě ne tak hustě proniknut hmotností, tu si byli lidé opravdu při narození a ještě během určitého dětství vzájemně velmi podobní, a vychovatelé by tenkrát ještě neměli zapotřebí dbát na to, zda jeden je divoký nezbeda a druhý něžná bytost. Lidé ovšem byli v různých dobách různého charakteru, ale jistým způsobem si byli ve svém základě podobní. Během života jednotlivých lidí to tak však nezůstalo. Tím, že byl člověk ještě v měkké, duchovnější tělesnosti mnohem přístupnější neustálým vlivům, které přicházely z jeho okolí, nesmírně se těmito vlivy měnil. Tak se člověk jistým způsobem individualizoval tím, že měl, dalo by se říci, voskově měkkou podobu. Stával se tak víceméně otiskem svého okolí. Zvláště ve zcela určité době života, která by se shodovala s dnešní pohlavní dospělostí, nastávala možnost nechat na sebe působit všechno, co se dělo v jeho okolí. Rozličnost jednotlivých dob, kterou dnes můžeme srovnat s rozličností ročních období, byla tenkrát velká, a zdali člověk žil na jedné nebo druhé části Země, mělo pro něho velký význam. Když člověk tenkrát ušel jen kousek cesty po Zemi, mělo to na něho významný vliv. Dneska, i když lidé dělají daleké cesty a hodně toho vidí, vracejí se celkem přece jen tak, jak odešli, jinak by člověk musel mít zcela zvláštní vnímavost. Tak tomu ve starých dobách nebylo. Tehdy na člověka mělo všechno velký vliv, takže lidé, pokud byli v měkké hmotnosti, se mohli skutečně teprve postupně v životě individualizovat. Tato možnost pak skončila.

Další věc, která se nám ukazuje, je, že Země sama přibírala na hustotě, a tou měrou, jak hmotnost, to, co dělá Zemi Zemí zintenzivnělo, stala se tato jednotvárnost škodlivou. Tím totiž lidem

ustupovala stále více možnost ještě živa se změnit. Člověk se narodil, abych tak řekl, nesmírně hustý. To je ten důvod, proč se dnes lidé za živa tak málo mění. To přimělo také Schopenhauera k tomu, že se domníval, že se lidé nemohou v podstatě ve svém charakteru vůbec změnit. To má svůj důvod v tom, že jsou lidé v tak husté hmotě. Nemohou hmotu snadno zpracovat ani změnit. Kdyby lidé ještě mohli měnit své údy, jak tomu bylo tenkrát, například podle potřeby úd zkracovat nebo prodlužovat, pak by byl člověk přirozeně ještě schopen velmi silných dojmů. Pak by v podstatě do své vlastní individuality přijal to, co by mu dovolilo pustit se sám do změny sebe sama. Člověk je stále ve vnitřním kontaktu s okolím, zvláště s lidským okolím. Abychom si rozuměli zcela přesně, chtěl bych vám říci něco, čeho jste si možná ještě nevšimli, ale je to tak.

Dejme tomu, že sedíte naproti nějakému člověku a mluvíte s ním. Vyprávíme si to teď jako v normálním průběhu života a jako pro styk lidí mezi sebou v obyčejném životě, tedy nikoli pro případ, že má někdo hlubokou okultní průpravu. Sedí tedy dva lidé naproti sobě, jeden mluví, druhý poslouchá. Obyčejně se myslí, že ten, který poslouchá, nedělá nic. To není správné. Na takových věcech se stále ještě ukazuje, jaký je vliv okolí. Pro vnější vnímání to není pozorovatelné, ale pro vnitřní život je velmi jasné, dokonce nápadné, že jeden, který jen poslouchá, dělá všechno, co dělá druhý s ním, dokonce napodobuje fyzické hlasivky a mluví to, co říká ten druhý. Všechno, co posloucháte, mluvíte spolu s tichým pohybem hlasivek a ostatního aparátu, který při řeči přichází v úvahu. A je velký rozdíl, zda ten, kdo mluví, má nakřáplý hlas a vy pak děláte příslušné pohyby, nebo zda má hlas příjemný. V tomto ohledu dělá člověk všechno spolu, a protože se to děje neustále, tak to má velký vliv na celé utváření člověka, ovšem jen v těchto úzkých vztazích. Když si toto, co zůstalo jako poslední zbytek ze soužití s okolím, teď v nejrozsáhlejší míře myslíte, pak máte představu o tom, jak člověk ve starých dobách se svým okolím spojoval a cítil. Tehdy se například velkolepě vytvořila schopnost lidí napodobovat. Udělal-li někdo nějaký pohyb, tak jej dělali s ním naprosto všichni. Dnes z toho zůstaly ve zcela určitých oblastech nevýznamné věci: když někdo zívá, zívají ostatní také. Ale vzpomeňte si, že se v těchto starých dobách jedná o naprosto temné vědomí, a s tím je taková napodobovací schopnost spojena.

Když se potom Země se vším, co na ní je, stále více zhušťovala, byl člověk stále méně schopný sám se přetvářet pod vlivem svého okolí. Například východ Slunce byl ještě v poměrně ne tak starých dobách Atlantidy pro člověka mocně tvůrčí silou, poněvadž byl zcela vystaven jeho vlivu a měl velkolepé vnitřní zážitky, které ho v průběhu jeho života velmi měnily, když k nim stále docházelo. To všechno se stále zmenšovalo, až postupně zmizelo, čím více člověk postupoval vpřed.

V lemurské době, dříve než se Měsíc oddělil od Země, nastalo pro člověka velké nebezpečí. Bylo to nebezpečí, že úplně ztuhne, bude se mumifikovat. Tomuto nebezpečí se zabránilo tím, že Měsíc postupně vystupoval z našeho zemského vývoje. Současně však s vystoupením Měsíce docházelo k dělení pohlaví a s tímto dělením na pohlaví je dán nový impuls pro individualizaci lidí. Kdyby bývalo možné, že by se lidstvo mohlo rozmnožovat bez dvou pohlaví, nebylo by mohlo dojít k individualizaci. Spolupůsobení pohlaví je nutno poděkovat, že nastal dnešní způsob rozličnosti lidí. Kdyby působilo jen ženství, tak by zanikla individualita lidí, lidé by byli všichni stejní. Spolupůsobením mužskosti se lidé rodí jako individuální charaktery. Tak je smysl spolupůsobení pohlaví dán vlastně tím, že s výskytem, odloučením mužského prvku nastala individualizace od narození, namísto staré individualizace. Co dříve ovlivňovalo celé okolí kolem dokola, bylo stlačeno do vzájemného působení pohlaví, takže individualizace je posunuta až ke vzniku fyzického člověka, až k narození. To je smysl spolupůsobení obou pohlaví. Individualizace se děje působením mužského pohlaví na ženské.

Spolu s tím se člověk musel smířit ještě s něčím jiným, a když to, s čím se smířil, se popíše, tak prosím, aby se to pokládalo zcela přesně za charakteristické pro člověčenstvo, neboť jsme-li na půdě duchovní vědy, nesmíme to stejně chápat u lidí jako u zvířat. Zdraví a nemoc podléhají ve svém

jemnějším působení u zvířat zcela jiným příčinám než u lidí. Takže to, co bude řečeno, platí výlučně pro lidi, a před duši nám budou muset vstoupit nejdříve jemnější okolnosti.

Vmyslete se správně do oné staré doby, kdy byl člověk zcela oddán svému okolí, kdy okolí člověka pronikalo a dávalo mu na jedné straně potravinovými šťávami oplodnění, zatímco na druhé straně byl působením okolí individualizován. Teď, jsme-li na půdě duchovní vědy, víme, že všechno, co je kolem nás, co na nás působí, ať je to světlo nebo tón, teplo nebo chlad, tvrdost nebo měkkost, tato nebo ona barva, všechno, co na nás působí, je projev, vnější výraz duchovna. A v oněch starých dobách člověk vůbec nevnímal zevní smyslové dojmy, nýbrž vnímal duchovno. Vzhlédl-li ke Slunci, nespatřil fyzický sluneční kotouč, ale to, co se udrželo v perském náboženství jako „Ahura Mazda“ jako „Velká aura“. Zjevilo se mu to duchovní, souhrn duchovních slunečních bytostí a tak to bylo ve vzduchu a vodě a v celém okolí. Když dnes nasáváte krásu obrazu, můžete z toho mít něco jako destilovaného, jen tenkrát to bylo šťavnatější. Kdybychom chtěli mluvit ve starém smyslu, tak bychom nesměli říct: Toto nebo ono chutná tak nebo tak, ale museli bychom říct: Tento nebo onen duch mi prospívá! Tak to bylo, když se lidé při jídle - což byla zcela jiná činnost než dnes - zabývali svým okolím, a rovněž byla doba, kdy se přijímaly oplodňovací síly, něco úplně jiného: zjevení duchového okolí. Duchové přicházeli nad člověka, zastiňovali ho a podněcovali, aby vytvořil něco sobě podobného, a to se také prožívalo a pozorovalo jako takový duchovní proces.

Tak se pro člověka stávalo stále více a více nemožné vidět ve svém okolí duchovno. To se stále více zahalovalo, zvláště v denním vědomí. Člověk postupně už nevnímal duchovní pozadí, která jsou za věcmi, ale jen vnější předměty, které jsou toho vnějším výrazem, a učil se zapomínat, co je za tím duchovního. A tím, že se jeho postava stále více zhmotňovala, byl i duchovní vliv stále menší. Tímto zhuštěním se člověk stával samostatnější bytostí a uzavíral se tak před svým duchovním okolím. Čím dále jdeme v těchto starých dobách, tím je i tento vliv, který vychází z okolí, božsky duchovnější. Lidé byli opravdu tak organizováni, že byli obrazem, a věrným obrazem okolí, kolem nich se vznášejících duchových bytostí, obrazů bohů, kteří byli ve starých dobách Země k dispozici.

To se neustále ztrácelo, zvláště spolupůsobením obou pohlaví. Duchovní svět se tak ztrácel pohledu lidí. Lidé se dívali stále více do smyslového světa. Musíme si tento vztah představit naprosto živě. Pomyslete si, že člověk byl v oněch starých dobách oplodňován z božsky duchového světa. Byli to sami bohové, kteří dávali své síly a dělali člověka podobného sobě. Proto nebylo v oné staré době to, čemu říkáme nemoc. Neexistovala vnitřní dispozice pro nemoc, ta tu nemohla být, protože všechno, co bylo v člověku a co na něm pracovalo, přicházelo ze zdravého, božsky duchového vesmíru. Božsky duchové bytosti jsou zdravé a tenkrát udělaly člověka svým obrazem. Člověk byl zdravý. Čím více se však blížil okamžiku, kdy nastalo spolupůsobení pohlaví a tím ustoupení duchových světů, čím více se člověk osamostatňoval a individualizoval, vzdalovalo se od něho i zdravý božsky duchových bytostí a na jejich místo nastoupilo něco jiného. Dokonce se stalo, že ve skutečnosti bylo toto vzájemné působení pohlaví zahaleno, doprovázeno vášněmi a instinkty, jak byly podněcovány ve fyzickém světě. Zvláště musíme hledat tento podnět ve fyzickém světě, když se lidé dostali tak daleko, že se obě pohlaví navzájem líbila, fyzicky smyslově se sobě líbila. To tu dlouho ještě nebylo, i když už pohlaví existovala. Působení obou pohlaví na sebe - ještě i v atlantské době - se odehrávalo tehdy, když fyzické vědomí vlastně spalo, takřka v noční spící době. Teprve uprostřed atlantské doby nastalo to, co bychom mohli nazvat přitažlivost pohlaví, vášnivá láska, tehdy všechno to, co se přimísilo jako smyslová láska k čisté nadmyslové lásce, chceme-li to tak nazvat - výraz je dnes opotřebovaný, ale nemusel by být - k platonické lásce. Platonická láska by tu byla v mnohem větší míře, kdyby se k ní nepřimísila smyslová láska. A zatímco dříve všechno, co na člověka působilo tvořivě, byl následek duchově božského okolí, bylo teď více následkem vášni a pudů obou pohlaví, která na sebe působila. Se spolupůsobením obou pohlaví se spojila smyslová žádostivost, jež byla podněcena vnějším zrakem, vnějším viděním bytosti druhého pohlaví. Proto bylo člověku s jeho

narozením vtěleno něco, co souvisí se zvláštním druhem vášní a citů lidí, kteří žijí fyzicky. Zatímco dříve dostával člověk to, co v něm bylo, ještě od duchově božských bytostí svého okolí, dostával teď oplodňovacím aktem něco, co přijal jako v sobě samostatná uzavřená bytost ze smyslového světa. Když se lidé dostali do dvoupohlavnosti, dávali svým potomkům to, co sami prožili ve smyslovém světě. Teď tady tedy máme dvě lidské bytosti. Tyto dvě lidské bytosti žijí ve fyzickém světě a vnímají svět smysly, vyvíjejí tím tyto nebo ony zevně podnícené pudy a žádosti, obzvláště vyvíjejí pudy a vášně svou vlastní, z vnějšku podnícenou smyslovou náklonností. Co teď přistupuje k lidem z vnějšku, co je vtaženo do sféry samostatného člověka, už není v plném souladu s božsky duchovým vesmírem. To je dáno člověku fyzickým oplodňovacím aktem, to se do lidí naočkovává. A tento jejich vlastní světský život, který nemají z božských světů, ale z vnější strany božsky duchového světa, to dávají lidé oplodněním svým potomkům. Je-li člověk v tomto ohledu horší, dává horší vlastnosti svým potomkům než jiný, který je čistý a dobrý.

A tím máme teď to, co si máme představit v pravém, pravdivém smyslu jako „dědičný hřích“. To je ten pojem dědičný hřích. Nastává tím, že se člověk dostává do situace, že zasazuje své individuální zážitky ve fyzickém světě do svých potomků. Pokaždé, když pohlaví vzplanou ve vášních, vmísí se do člověka, sestupujícího z astrálního světa, ingredience obou pohlaví. Když se člověk inkarnuje, sestupuje z devachanského světa a vytváří si astrální sféru podle zvláštností své individuality. Do této vlastní astrální sféry se přimísí něco z toho, co je vlastní astrálním tělům, pudům, vášním a žádostem rodičů, takže tím člověk dostane to, co prožili jeho předkové. Co tak prochází generacemi, co se v generacích skutečně získalo lidsky, a jako takové se dědí, to je to, co chápeme pod pojmem dědičný hřích. A teď přicházíme ještě k něčemu jinému: individualizací člověka vstoupil do lidstva zcela nový prvek.

Dřív vytvářely člověka ke svému obrazu božsky duchové bytosti, a ty byly naprosto zdravé. Teď však se člověk vyčlenil jako samostatná bytost z celkové harmonie božsky duchovního zdraví. Odporoval v jistém ohledu ve své zvláštnosti tomuto celému duchovně božskému okolí. Máte bytost, která se vytváří jen pod vlivem okolí. Ta vykazuje to, čím je toto okolí. Pomyslete si však, že se uzavírá svou vlastní kůží, a pak má k vlastnostem svého okolí ještě svoje vlastní vlastnosti. Když se lidé individualizovali rozdělením na pohlaví, vyvinuli tedy své vlastní zvláštnosti v sobě samých. Tím nastal rozpor mezi velkou, v sobě zdravou božsky duchovou harmonií a tím, co bylo v člověku jako individuální. A tím, že toto individuální dále působí, stává se reálně působícím faktorem, včleňuje se do vývoje lidstva vůbec poprvé možnost vnitřního onemocnění. Teď jsme pochopili okamžik, ve kterém nastává ve vývoji lidstva možnost onemocnění, neboť je vázána na individualizaci lidí. Dříve, když člověk setrval ještě ve spojení s duchově božským světem, tato možnost onemocnění nebyla. Nastala s individualizací a to je stejný okamžik jako rozdělení na pohlaví. Platí to pro vývoj lidstva a nesmíte to stejným způsobem přenášet na svět zvířat.

Nemoc je opravdu působení těchto právě vylíčených procesů a můžete zvláště vidět, že to je v podstatě astrální tělo, které je původně takto ovlivňováno. Astrálnímu tělu, které si člověk nejprve sám přičlení, když sestoupí z devachanského světa, je přinášeno vstříc to, co do něho vplývá působením obou pohlaví. Astrální tělo je tedy část, která nejostřeji otiskuje to, co je bezbožné. Božštější je éterné tělo, neboť na ně nemá člověk tak velký vliv, a nejbožštějším je fyzické tělo, tento chrám boží, neboť to bylo zároveň zcela odňato vlivu člověka. Zatímco člověk hledá ve svém astrálním těle všechny možné pozitivky a může mít všechny možné žádosti, které působí škodlivě na fyzické tělo, má své fyzické tělo dnes ještě jako tak nádherný nástroj, že může po desetiletí vzdorovat srdečním jedům a jiným rušivým vlivům astrálního těla. A tak musíme říci, že lidské astrální tělo se těmito všemi procesy stalo tím nejhorším na člověku. Kdo pronikne hlouběji do lidské přirozenosti, najde nejhlubší příčiny nemocí v astrálním těle a ve špatných vlivech astrálního těla na éterné tělo a pak teprve oklikou přes éterné tělo ve fyzickém těle. Tak porozumíte mnohému, čemu se jinak porozumět

nemůže. Budu teď mluvit o obyčejných nerostných lécích.

Lék z nerostné říše působí především na fyzické tělo člověka. Jaký smysl to má, když člověk předává svému fyzickému tělu nerostný lék?- Dávejte dobrý pozor. Nebude teď řeč o nějakých rostlinných lécích, ale o čistě nerostných, jako jsou kovy, sole a tak dále. Dejme tomu, že člověk užívá nějaký nerostný lék. Pak se jasnozřivému vědomí naskýtá něco zcela podivuhodného. Jasnozřivé vědomí může pak totiž provést následující kousek: Má totiž vždycky schopnost odvrátit od něčeho pozornost. Můžete odvrátit pozornost od celého fyzického lidského těla. Pak vidíte ještě éterné tělo, astrální tělo a auru já. Fyzické tělo jste si totiž odsugerovali silnou negativní pozorností. Když teď někdo užíval nějaký nerostný lék, pak můžete ze své pozornosti všechno odstranit, a zaměřit svou jasnozřivou pozornost pouze na nerost nebo kov, který teď v něm je. Tedy odsugerujte si, co je v něm jako kosti, svaly, krev a tak dále, a obrátíte svou pozornost jen na to, co jej proniklo jako zvláštní nerostná substance. Tu nastane pro jasnozřivé vědomí něco zcela podivuhodného: tato nerostná substance se zcela jemně rozdělila a sama přijala postavu člověka. Máte před sebou lidskou postavu, lidský fantom, pozůstávající ze substance, kterou člověk užíval. Dejme tomu, že člověk užíval kov antimon, pak máte před sebou lidskou postavu ze zcela jemně rozmělněného antimonu, a tak je tomu u každého nerostného léku, který člověk užívá. Děláte v sobě nového člověka, který se skládá z této nerostné substance; toho si přičleníte. Teď se zeptáme, jaký to má účel a smysl.

Smysl je tento: Kdybyste nechali člověka, který něco takového potřebuje, tak jak je, kdybyste mu nedali ten lék a on jej opravdu potřeboval, tu by se stalo, protože jsou v jeho astrálním těle jisté špatné síly, že by působilo astrální tělo na éterné tělo a éterné tělo na fyzické a postupně by je zničilo. Teď jste pronikli fyzické tělo dvojníkem. Ten působí tak, že fyzické tělo nenásleduje vlivu astrálního těla. Myslete si, že máte fazolovou rostlinu: dáte-li jí kůl, vine se po něm vzhůru a už se neohýbá ve větru. Takový kůl je tento dvojník pro člověka ze začleněné substance. Drží fyzické tělo u sebe a zbavuje je vlivů astrálního a éterného těla. Takto děláte člověka co se týká jeho fyzického těla takřka nezávislým na jeho astrálním a jeho éterném těle. To je účinek nerostného léku. Avšak poznáte také hned to špatné na této věci, neboť to má také velmi negativní opačnou stránku. Protože jste uměle vyjmuli fyzické tělo ze spojitosti s ostatními těly, oslabili jste vliv astrálního a éterného těla na fyzické tělo, osamostatnili jste fyzické tělo a čím více svému tělu takové léky přidáváte, tím více také mizí vliv astrálního a éterného těla a fyzické tělo se stává v sobě zatvrdlou a osamostatněnou bytostí, která pak podléhá svým vlastním zákonům. Tak si představte, co dělají lidé, kteří svému tělu po celý život přivádějí takové různé nerostné léky. Člověk, který postupně užíval hodně nerostných léků, nosí pak v sobě fantom těchto nerostů; má v sobě celý tucet nerostných léků. Ty drží fyzické tělo jakoby v pevných stěnách. Ano, jaký vliv na něj mohou mít ještě astrální a éterné tělo<l Takový člověk s sebou ve skutečnosti vláčí své fyzické tělo a je vůči němu téměř bezmocný. Pokusí-li se však takový člověk, který byl dlouhou dobu takto léčen, přijít k jinému lékaři, který ho bude léčit psychicky, který bude chtít působit zvláště na jemnější těla, dozví se pak dotyčný, že se stal víceméně necitlivým vůči psychickým vlivům. On totiž nejprve osamostatnil své fyzické tělo a zbavil je možnosti, aby to, co by se mohlo stát v jeho jemnějších tělech, působilo až do fyzického těla. A to se stalo jmenovitě tím, že má člověk v sobě tolik fantomů, které pak vůbec neladí dohromady, jeden ho strká sem, druhý tam. Když se člověk zbavil možnosti působit z duchově duševní části, pak se nemůže divit, když pak má duchovní léčba malý účinek. Proto musíte, jde-li o psychické účinky, vždycky brát v úvahu, jaký je to člověk, který má být léčen. Dostal-li člověk své astrální nebo své éterné tělo do bezmocnosti, když své fyzické tělo osamostatnil, pak je velmi obtížné pomoci takovému člověku duchovní léčbou. Tak tedy chápeme jak působí na člověka nerostné substance. Vytvářejí v něm dvojníky, kteří jeho fyzické tělo konzervují a zbavují ho vlivů astrálního těla nebo éterného těla, která mohou být škodlivá. Protože toto materialistické lékařství nezná jemnější články člověka, vychází dnes skoro veškeré

lékařství z toho, že nějak léčí fyzické tělo.

Uvažovali jsme o tom dnes především z hlediska vlivů nerostných látek. Budeme musit někdy mluvit o vlivech rostlinných léků a o vlivech zvířecích látek na lidský organismus a pak přejdeme k těm vlivům, k těm lékům, které mohou být od bytosti k bytosti psychické, tedy duchovní. Vidíte však, že je nutné, osvojit si v našich úvahách nejprve takové pojmy jako pojem dědičného hříchu, abychom mu správně porozuměli.

GA 107